

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.9. Ego sum lux mundi. Vltimo declarat quod ipse esset, qui veniret, Iudæorum desideria completurus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

Aut arbor producit, opus sint solis eiusque virtuti adscribendi: si tamen arbor non concutatur pariterque operetur, quod si sterilis sit, nec animam habeat vegetatiuam, quâ humorem de terra exsugat: eumque in se digerat ad fructificandum, nullos profert fructus infacunda: ad rem ponderat D. Anbr. ep. 84. illud Apostoli ad Thimotheum Discipulum suum. *Collabora Euangelio secundum virtutem Dei, qui nos liberauit & vocauit uocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum & gratiam.* Non ait labora sed collabora quod significat pariter vel simul laborare. Cum quo / Cum Deo, cum Christo, cum diuina eius gratia, sicut declarauit se hoc modo laborare Apost. *Plus omnibus laboraui, non ego sed gratia Dei mecum.* Eo modo quo alias explicauimus gratiâ Salomonis. *Emisse illa ut mecum sit & mecum labores.*

§. 9. Ego sum lux mundi. Vltimo declarat quod ipse esset, qui ueniret, Iudeorum desideria completurus.

1. 25. **Q**uarto in die Dominus hoc lucis symbolo manifestare Iudeis id quod ipsis erat, cum quibus loquebatur. *Iterum ergo dixit eis Iesus Ego sum lux mundi.* Notes aduerbium illud *iterum*. Sapius illis fuerat locutus, dixerat, atque proposuerat quæ pro salute sua illis essent credenda, & Æthiopem lauerat: non ob hoc destitit, sed denuo reuertitur: *Iterum dixit eis.* Quam ardens flagrabat Christus desiderio in cordibus horum contumacium operandi, eorumque obfirmatam emolliendi malitiam, ea de causa semel & iterum reuertitur. Ipse est arca illa diuina, quæ ut muros seditionis euertat. Ciuitatis Iericho, eandem sapenunero circumit. Agricola est ille diuinus: nam si ad primum & secundum istum quereus illa durissimi Iudeorum cordis non succumbat, alterum & alterum ingeminat. *Iterum.* Indubium est, teste Spiritu S. quod sapientia diuina nullatenus sit ab iniquitate superanda. *Sapientiam non vincit malitia.* Malitia Dæmonis ad vnus animæ perditionem adeo est obfirmata, vt semel & sæpius recurat numquam fatigabilis, quocirca illam Deus comparat incudi. *Sicut malleatoris incus infatigabilis.* Et cum ingressum hac horâ non inueniat opportunum, alterâ reuertitur, quod si minime ex hac parte, per aliam tentat, & si hoc non succe-

dat medium, applicat aliud. Non segnior in perseverando oportet vt sit Dei sapientia ad nostram salutem. Non enim minus nostrum bonum, quam Satan nostram exoptat perditionem. Si namque vnica vice affectum non produxerit, altera & altera reuertitur: etsi ad primum non responderis impulsus, iterat secundum: quod si heri aperueris, recurrit clamans & altera vice hodie: quod si illac ingressum illi negaueris, hac denuo redit aduentum feruens desiderio benedictionibus implendi, quam Balaam maledictionibus quando Dei populo maledicturus altaribus, conspectus, & præstigia sæpe permutauit.

Hoc Christus perfidis illis varijs in occasionibus exposuit: in parabola de vinea, in similitudine de Patrefamilias qui vicibus iteratis varios famulos misit fructum frugumque petitorios: & de Rege, qui ad cœnam & nuptias filij sui vocaturus misit seruos successiue varios, vt iuicator hortarentur venire, illos semel & sæpius, vt amotos, sic dolorosis illis verbis alliciens. *Ierusalem Ierusalem &c. Quoties volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas.* Quam feruenter, quam amancer elocitat gallina pullos alliciosos.

Nem. 23. & 24.

Quoties? Non toleranda fuit illa Pharaonis durities: cum enim illi Moyses crebro loqueretur, eumque flagellis sæpe exderet durioribus, aures tamen aperire eumque audire contempsit. Obduratio est hæc Iudeorum perniciosa: cum enim illis ipse Deus sæpenumero loqueretur nunc blanditijs, nunc minis, nunc promissis, nunc terroribus non illum audiunt: Sed nec minor est illa tua contumacia. Quoties, heu quoties ad tuum Deus cor accessit tacitas inter personâs voces, quibus tibi acclamat: ô Christiane, quo usque tandem vita hæc perseverabit inhonesta? Attende hanc tibi transuolare celeriter: Cæue ne te mors inopinatum arripiat: considera te periculum æternorum incurrere cruciatuum. Reuolue te Deum geauiter offendisse. Perpende Dæmonem in te suscepisse dominium. Tibi heri locutus est, & hodie iterum loquitur. *Iterum.* Anno præterito ad cordis tui pulsauit ostium, & hoc anno reuertitur multoties tibi proponens glottiam cuius iacturam pateris; alias flammam tibi sempiternam obijciens ad quas celeri festinas pede: tu verò semper pertinax oburdescis: vt tibi possit hoc exprobare: *Tota die expandi manus meas ad populum contradicentem mihi.* Tota die, & horis omnibus manum suam extendit quâ fortius animæ

II. Obstinaiores sunt Pharaone Iudæi & non ipsi.

animę tuę pulsar ostium, tu verò semper oculo
 surdus ostio perseueras. Visum est D. Hieron. Ni-
 hil esse facilius ac minoris operę quàm illius ob-
 liuisci veritatis quam prædicator Dei; Minuisset
 inculcat. *Velox est obliuio veritatis.* Probat au-
 tem hoc exemplo Regis Nabuchodonosor, histo-
 riam narante Daniele somnium habuit vt no-
 tum, ita reperitum, illius statuar, cuius caput au-
 ro constabat, pectus & brachia argento, venter
 ære, tibia ferro, pedes partim ferro partim luto.
 Cernit in tempesta hora lapidem de monte res-
 scissum sine manibus viri alicuius, qui in huius
 statuar pedes collidat: & aurum, argentum,
 æ, ferrum, ac lutum omnia hæc in puluerem
 arenę similem collisa rediguntur. Rex expersci-
 scitur & licet non parum turbatus somni tam-
 en obliuiscitur. Contuocari iubet diuinos, Aro-
 spices, sapientes, Chaldaeos qui somnium medi-
 cant, cuiusque proferant solutionem. Nullus ad
 hoc sufficit, silent omnes. Prodit in medium
 Daniel, cui Deus ob singularem suam abstinem-
 tiam, puritatemque virginalem donum con-
 cessit explicandi somnia supereminenter, quæ ex
 particulari impressione diuina procedebant. Ad
 memoriam illi reuocat, quod viderat somnium
 aitque: tu Rex illusterrimè strato decumbens
 cogitare cœpisti, quid de te futurum esset quid
 que post mortem tuam tandem aliquando euen-
 turum. O quam salubris foret hæc in te, & in
 me, & in omnibus cogitatio, quando noctibus
 expersciscimus, quid de me fiet? Quis mei ali-
 quando terminus? Quid de illis fiet: quæ tantò
 lucratus sum & accumulauit desiderio? Deus tuo
 vult voto satisfacere. Noueris ergo statuam hanc
 mundi præferre monarchias: caput aureum tu
 ipse es, cuiusque monarchia, scilicet Chaldaeorum.
 Sequitur autem illa Medorum & Persarum per
 argentum designata. Illos insequuntur Græci,
 quorum symbolum est æs ob eloquentiam. Il-
 lis succedent Romani, Imperium ferreum
 quod domabit omnia, sibi que subijciet. Sed
 hæc omnia, subuersa fient & in puluerem re-
 uertentur, tu autem primus, qui caput resurges
 aureum. Itaque, tu Rex, exterminandus es,
 tuumque Regnum, & omnia in puluerem im-
 mutanda. Audit hæc Rex tantamque haurit
 ex his scientiam, vt in terra pedibus Danielis
 aduolutus, eundem & Dei ministrum sanctum-
 que verbi præconem pronus adorauerit vtrique
 qui tales tantasque illi veritates aperuerat. Qui-
 bus hist. 2. cap. Dan. terminatur.

Videat Regem compunctum, temperatum

& hominum iudicio conuersum? Immedie se-
 quitur cap. 3. Quod sic orditur Daniel. *Nabu-
 chodonosor Rex fecit statuam auream, altitudi-
 ne cubitorum sexaginta, latitudine cubitorum
 sex.* Præcipit autem sub poni capitis illam ab
 omnibus adorari. Cuius erat illa statua? Illius
 Tantam hic Regis miræ in animam, qui statuam
 suã, vt Deus, velit adorari. Quid igitur dese-
 det, cum ille longè plus quàm statua sit? Im-
 mandus? Quis credat quòd in talem laboretur
 imprudentiam tantumque à vero quis aberraret,
 cum iam vix illa Vates absoluerat quibus in pul-
 uerem cum reuersurum esse prædixerat? Credie
 illi & prædicatorem reuertetur, nihilominus tan-
 tillo elapsospatio opera facit adeo illis contrariã
 quæ sibi prius fuerant intimata, Nihil hoc te
 moueat ait D. Hier. *Velox obliuio veritatis vt*
qui dudum seruum Dei, quasi Deum adorauit
rat. nunc statuam sibi fieri iubet, ut ipse ado-
retur in statua. Obliuiscit veritatis sibi propo-
 sitæ, taurumque recordatur eius quod audierat se
 caput esse aureum. Fuit hæc eadem tantæ super-
 bie, quæ in tam inane delapsus est amentium.

Sepè satis hoc nobis contrigit vt prædicato-
 rem nobis concionari & nos omnium eorum. IV.
 quæ dixit obliuisci simul iungantur; & pari Hoc no-
 passu ambulent illorum prædicatio & nostra bis appli-
 obliuio. Dicato mihi: num etis recorderis, tur.
 quod tam ab anno, imò à principio huius qua-
 dragimæ de Cathedra prædicatum audisti?
 Populo labilis adeo memoria necesse est eisdem
 sepe repetere veritates vtque reuertamur hoc
 anno, & heri & hodie & cras: *Iterum dixit ei*
Jesus. Patrauerat Dominus in Paralytico mira-
 culi, ad Piscinã cuius occasione præcellerant il-
 lis operum exposuerat ea videlicet esse diuina:
 Quidquid illis, dixit, confestim memoria excidit
 illud solum recordantur, quod Dominus signum
 hoc fecerat in sabbato, sibi que persuadent, quod
 ea de causa illius possent detogare sanctitati &
 calumniari potestatem. Sicinẽ ergo illius quod
 vobis dixi, obliuiscimini? *Iterum ergo dixit eis*
Jesus. Cum igitur multoties obd-ratis illis lo-
 cutus fuisset Pharaonibus illis licet in malitia
 sua peruicacibus, non idcirco se superatam diui-
 na patitur sapientia æternaque misericordia:
 Quocirca *iterum ergo dixit eis.* Et quid illis
 dixit? *Ego sum lux mundi.*

Aduenit Dei filius, qui satis faceret, & ho-
 minum desideria compleret hoc autem executus Aduenit
 est eo modo, quo cecinit David. *Qui repli in Deus ho-*
bonis desideria iustorum. Homini damnatum non minis in-
 cautum

In c. 3.
 Dan. in
 principio
 111.
 Velox est
 obliuio
 veritatis
 probatur
 ex histo-
 ria Na-
 bucho-
 donosor.

Dan. c. 3.

D. Hier.
 Tom. 5.

24. 5

IV.

Hoc no-

appli-

tur.

Iterum dixit eis

Jesus.

Iterum ergo dixit eis

Jesus.

Iterum ergo dixit eis

Jesus.

Iterum ergo dixit eis

Jesus.

plena vo-
ta.
Ps. 102. 5.
Gen. 3. 5.
Ps. 48. 13.
Ioannis
6. 55.
Matt. 6.
19.
Luc. 12.
32.

tantum in desiderando fuit quantum in volendo
suis satisfacere libidibus medijs adeo petuer
fis : non enim per hæc tantummodo id quod tan
topete desiderabat non obtinuit, sed seipsum in
contrarium doluit esse propositum : adest filius
Dei ut his satisfaciat desiderijs, idque bonis me
dijs, & quæ eius conveniant intentioni. Primum
desiderium quo esferbuit homo, fuit divinitas,
utque esset sicut Deus. Ad huius consecutionem,
medium hoc sumpsit sibi a Diabolo propositum
suadente ut vetitum arboris fructum degustaret
divini mandati transgressar. Comedit & hortat
tur ille) & erit sicut Deus. Hæc hinc fuit do
lenda miseria, ut nedum per hoc medium ascen
derit, aut obtinuerit Dei similitudinis altitudi
nem, sed eò delapsus est, ut ad iumentorum sine
intellectu similitudinem deiceretur : *Homo cum
in honore esset non intellexit comparatus est in
mentu insipientibus. & similis factus est illis.*
Advenit Dei filius & ait : *Animæ quior esto, &
attende velle me ut tuum desiderium impleatur,
non per media inordinata & tantæ altitudi
ni inproportionata, sed huic rectè conuenientia.*
Ipse me cibum tuum componam, tibi que car
nem meam tribuam, cui incorporata est tota
diuinitatis plenitudo, quatenus te nutriens illa
ad similitudinem ascendas Dei, cum Deus in te
sit, & tu in Deo, vnumque quid cum illo te red
das : *Qui manducat meam carnem & bibit
meum sanguinem in me manet & ego in eo.*
Diues esse homo concupiuit, multarum opum
ardelio, medio autem quo ad hoc usus est, fuit
seminare in terra, messem colligere, horreifi
que concludere : Deinde ut congelitas suas custo
diat opes, seras nouas clauisque suis arcis affige
re, granaria latius extendere, suaque ampliare
cellarii. Per hoc autem medium nedum hoc non
obtinuit homo, ut diues esset, imo potius in ex
tremam adeo delapsus est paupertatem ut hora
mortis imminente horum omnium ne acicula
superelleret, vnde in æternam cecidit bonorum
omnium inopiam. Accedit Dei filius atque Eu
ge age o homo, diuitias appetis ? Formam ergo
tibi præscribam quâ illas assequaris tuaque ac
crecant bona & sementis tua centuplum accu
muletur : *Theaurizate vobis thesauros in celo,
&c. facite vobis sacculos qui non vterascunt,*
thesaurum non deficientem in calu. Attendite
vobis, infelices, non enim ex ijs quæ colligitis,
ditiores euaderis : hæc enim vobis nõ remanebunt
ad ortum namque aurore cuncta deferetis, ut il
lis vestri gaudeant successores : volo autem & opes

illæ vobis tutæ saluæque remaneant : *Theauri
zate vobis : facite vobis sacculos, &c.* Seminate
in pauperibus : hos enim vobis ut terram assigno
quæ vobis mille pro vno reddet : illi vero vestros
eo deferent thesauros vbi ipsam in omnia sæcu
la frui valeatis.

Dei visionem exoptabat homo, eumque specta
re visibilem : cum enim se corporalis, non sibi sa
tisfactum credit, nisi ijs, quæ corporalibus suis
contematur oculis. Ut huic satisfaceret deside
rio, ipsi se Deos effinxit aureos, argenteos, æreos,
lapideo, igneos. Hoc quantum scio, significat
Spiritus S. declarans qualiter in orbem introdu
cta sit idololatria. Non cum mundo nata est, in
quit, *Non erat ab initio idola : Supernacuitas
enim hominum hæc adinuenit in orbe terrarum.*
Quid innuit per hoc *Supernacuitas hominum?*
Credo indicare, quod homo seipsum vacuum &
nullo securo nixum fundamento repererit : hoc
elicio ex eo, quod Spiritus S. in eodem libro, in
eodem sensu, idem usurpet verbum. Expendens
enim vesaniam, in quam homines circa hanc ma
teriam conuertunt ait : *Adorauerunt mutes ser
pentes & bestias Supernacuas.* Non capio, quid
sibi velit. Bestiæ in quibus nullius generis quid
erat æstimabile, velut vesperiliones, bufones, la
certi &c. Idem ipsam postmodum verbis repetit :
*Æstimantes hæc qua in animalibus sunt Superu
cua.* Sic de sculptore loquitur, qui statuas effor
mat, quas viuere dixeris, nullum atamen habent
vitæ fundamentum : *Res Supernacuas fingit :*
Deinde ait *terra Supernacua,* quæ nihil in se
continet boni, iterum *agua Supernacua,* quæ nul
lum in se soliditatis, cui inniti liceat, possit habe
re vestigium. Inopem igitur se homo doluit omni
virtute naturaliter enim cognoscit, quod seip
sum non creauerit, multaque nimis sua sit infir
mitas, nec non mille periculosos exponatur occa
sionibus viribus impos ad illas euadendas : dein
de quoddam secluso fauore superiori seipsum conser
vare nequeat incolumem. Hoc cognouit, sibi ne
cessarium esse Deum adiutorem. illum diligen
ter inquisiuit desiderans illi occurrere : ut autem
erat carnalis & corporalis, contentus non erat
nisi Deum offenderet corporealem.

Igitur speculati sunt homines ea, quæ videbant,
vel imaginabantur quæ non esset, a quibus aliqua
liter dependebant, vel aliquod recipiebant be
neficium vel imaginabantur se posse recipere
& ex illis sibi Deos elegerunt : vniquisque au
tem sibi Deum efformabat, imo singuli multos,
in quos omnem spem suam coniciebant. En
tibi

VI.
Quod
fuerit
idolola
trix prin
cipium.

Sap. 14.
13.

Sap. 11.
16.

Sap. 12.
24.

Sap. 15.
10.

Sap. 16.
19.

tibi principum idolatriæ: Hanc enim introduxit
Superuacuitas hominum. Et sine fundamento
 vanitas, cum nihil esset cui poterant inniti,
 quare quilibet inquebantur quæ sibi illud cre-
 debant posse largiri: *Superuacuitas hominū hæc
 adiuuans in orbis terrarum.* Hinc tantos exci-
 tauerunt Deos, quantos excitate nouimus, ut illi
 succurrerent eis, atque auxilium ferrent in hoc;
 ad quod sibi vires deficere cognoscebant: ex em-
 pli gratiâ, ut arua referrent fructus, ad secun-
 dâ in nauigationem, ad prosperam salutem, ad
 vitæ conseruationem, ad scientiam, ad robur,
 ad felicem mulieris partum, ad fastum puero-
 rum in iuuentute educationem, de quibus supra.
 Quemlibet vsui vitæ humanæ congruum quid-
 piam adiuuentum illico, in album refere-
 bant Deorum. Sic Escolapium Deum creant-
 runt, utpote medicorū auctorem: Bacchum vini
 potus inuentionem: Cererem vsus panis do-
 centem, & adolescentem vsus aratri desig-
 nantem: Stercutium, utpote camporum sterco-
 randorum Præceptorem: Herculem, eo
 quod viribus suis fortior ferocia monstra ho-
 minibus nociua de terra longius extermina-
 rat.

Ex præmissis hoc intelligimus Israelitarum
 facinus, dom enim deserti illa perambulant
 in aequalibus vires sibi arbitrari in pares ad egres-
 sum, & terra promissionis ingressum, illis de-
 ficentem Moyseductor eo quod montem ascen-
 disse cum eo familiaritatis actus ad Aaron
 vnanimis seruentes desisterio conueniunt po-
 stulantes instanter: *Fae nobis Deos, qui nos præ-
 cedant.* Et erecto cõstatili vitulo omnes festiua
 gaudia celebrantes sibi motuo congratulaban-
 tur voce conclamantes altiori: *Hi sunt dij tui,
 Israël, qui te aduenerunt de terra Egypti.* Et in
 terra ducent, quo reddis, promissionis. His
 sibi satisfactum gaudebant Gentiles, sua habentes
 idola, illis confidentes, & (si Ciceroni cre-
 didimus orat: pro Flac.) tantò se credebant secu-
 riores, quanto eorum oculis suis Deorum cer-
 nebant maiorem astare multitudinẽ. Vnde Ro-
 mani omnes omnium Deos acceptabant nationum:
 & Numa Pompilius secundus eorum
 Rex in regni sui principio confessum quotquot
 potuit Deos suis comites adiunxit: credebant
 enim tantò Romã securiorem, quanto Dijs
 foret abundantior quibus occurrerent, quocum-
 que pergerent oculosque declinarent, quinimo
 ex hoc ludibrio habebant Dei populum: hinc
 lachrymosa illa & perpetua Davidis querimo-

nia (sic cum ex licante D. A. g.) *Fuerunt mihi
 lachrymae meae panes die ac nocte. dum dicitur in Ps. 42
 mihi per singulos dies: v. i. est Deus tuus* perpe-
 tuas effudit tristis lachrymas ex nimia cordis
 amaritudine quã me per singulos dies lancina-
 bant interrogantes: *Vbi est Deus tuus?* ad me
 Gentiles conueniunt & obijciunt: Dãuid ne-
 mo ignorat sine Deo vivere posse neminem: va-
 de nos habemus non vnũ sed multos, eosque
 quocumque pergitur, inuenimus adeo visibili-
 les ut illos indice demonstramus: vnus Selen:
 alter lunam hic stellas, ille earum statuas &c.
 En tibi Dijs nostris, tu autem Dãuid: *Vbi est Deus
 tuus?* Deos esse debet tunc tantum imaginariis
 & intellectus tibi Chymar. efformatus cum il-
 lum nec videas nec digito monstrare valeas:
Vbi est Deus tuus.

Hinc illa plena solarij legatio, quã Deus Pro-
 phetam misit Isaiam q̄ i amicis suis populo-
 que electo certius pronuntiet, q̄ oculos oculorum
 eius esse lachrymas abstersurus, ejus complexus
 desideria cõsuet d e, quo mundo festinum
 præpararet ipse conuiuium: *Auferet dominus
 Deus lachrymam ab omni facie. & opprobrium
 populi sui auferet de vniuersa terra.* In est per-
 fectio Dominos & sulcebit consolatione au-
 fereit opprobriũ quo Gentiles. Idololatriæ cor-
 dis vestri penetraua vicerat, vestris per om-
 nia satisfaciet, celesti quondam bono, deside-
 rij: *Qui replet in bonis desiderium tuum.* Hoc
 etiam ager: ut Deum h̄ beatis oculis vestris
 adeo spectabilem ut illum valeatis dignis per-
 consuetanti: *Vbi est Deus tuus?* amon strare. Et dicit
 in die illa: *Eccẽ Deus noster iste, expectauimus
 eum, & saluabit nos.* Talem hanc populo sper-
 tandum obijci dicens: *Ego sum lux mundi.* Vi-
 dete me cognoscite me, ut enim sol me vestris
 oculis offero visibilem iamq; veritatem illud:
*In terris visus est, & cum hominibus conuersa-
 sus est.*

§. 10. Inter falsos Deos sol principalis à
 Gentilibus adorabatur magis autem à
 Iudeis.
 Eleganti proponitur industria sub symbolo
 solis Christus Dominus: namque notæ sint
 hominum infanæ qui creaturas ut Deos
 adorarunt minores tamen illæ fuerunt eorum,
 qui solem ut Deũ coluerunt, sicut enim illud
 fuerunt
 18. 1.
 Minores
 idolola-
 tra solis
 fuerunt
 pro

17
 VII.
 Vn le
 idolola-
 tria vi-
 tu i.
 Ang. l. 8
 de Ciua.
 25.
 Pluden
 Dram. p.
 4. ym.
 6. 10.

Baruch.
 1. 38.